

Economie

Partha Dasgupta

AUP

Oorspronkelijke uitgave: Partha Dasgupta, *Economics: A Very Short Introduction*, Oxford University Press, 2007 [ISBN 978-0-19-285345-5]

© Partha Dasgupta 2007

Vertaling: Ingrid Smeets, InkWell Texts & Translations

Ontwerp omslag: Michel van Duyvenbode, Amsterdam

Ontwerp binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 8964 693 4
e-ISBN 978 90 4852 393 1 (pdf)
e-ISBN 978 90 4852 394 8 (ePub)
NUR 160

© P. Dasgupta / Amsterdam University Press B.V., Amsterdam 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

*Voor Aisha, Shamik en Zubeida
met liefs van hun Baba*

Inhoud

Woord vooraf	9
Proloog	12
1. Macroeconomische geschiedenis	26
2. Vertrouwen	44
3. Gemeenschappen	84
4. Markten	93
5. Wetenschap en Technologie als instituties	113
6. Huishoudens en bedrijven	124
7. Duurzame economische ontwikkeling	143
8. Sociaal welzijn en democratisch bestuur	168
Epiloog	190
Illustratieverantwoording	193
Verder lezen	194
Index	196

Woord vooraf

Het is makkelijk en moeilijk tegelijk om een inleiding in de economie schrijven. Het is makkelijk omdat we allemaal een beetje econoom zijn. Zo hoeft niemand ons uit te leggen wat prijzen zijn, want we hebben er dagelijks mee te maken. Misschien moeten deskundigen ons uitleggen waarom banken rente op spaargelden geven of waarom risicomijding een lastig begrip is, of waarom de manier waarop we welvaart meten eigenlijk de plank mislaat, maar het zijn allemaal geen volslagen vreemde ideeën voor ons. Omdat de economie er voor ons toe doet, hebben we ook opvattingen over wat er gedaan moet worden om de dingen te veranderen die volgens ons verkeerd gaan. En we zijn erg stellig in onze opvattingen, omdat onze ethische opvattingen onze politieke opvattingen vormen en onze politieke opvattingen richting geven aan onze economische opvattingen. Als we over de economie nadenken, kennen we geen twijfels. Dus juist de redenen waarom we economie willen studeren zijn een struikelblok, zelfs als we proberen te ontdekken via welke wegen de economische wereld tot stand is gekomen. Maar omdat economie grotendeels *over* die wegen gaat – het is een sociale wetenschap die op zoek gaat naar bewijzen – is het niet verrassend dat de meningsverschillen die mensen over economische kwesties hebben uiteindelijk meestal gaan over hun lezing van de ‘feiten’ en niet over de ‘waarden’ die ze aanhangen. Om die reden is het moeilijk om een inleiding in de economie te schrijven.

Bij mijn eerste plannen voor dit boek wilde ik de lezer een overzicht van de economie geven zoals dat te vinden is in toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften en handboeken. Maar ook al is de analytische en empirische kant van de economie de afgelopen decennia heel sterk geworden, de onderwerpen die in de handboeken aan de orde komen vind ik niet zo geweldig (zo komt het leven in arme platte-

landsgebieden – het economisch leven van zo'n 2,5 miljard mensen – helemaal niet ter sprake), en dat geldt ook voor de onderwerpen die in de toonaangevende economische wetenschappelijke tijdschriften veel aandacht krijgen (de Natuur speelt zelden een actieve rol). Ook drong het tot me door dat de uitgever mij had gevraagd om een *korte* inleiding te schrijven, terwijl sommige economische handboeken meer dan duizend pagina's tellen! Mijn oorspronkelijke plan kon ik dus maar beter vergeten en in plaats daarvan schrijven over het *redeneren* dat wij economen toepassen om de wereld om ons heen te begrijpen, en om dat redeneren toe te passen op enkele van de meest urgente problemen waarvoor de Mensheid nu staat. Pas veel later besepte ik dat ik dat alleen zou kunnen doen als ik dat verhaal zou vormgeven rond de levens van mijn twee literaire kleinkinderen, Becky en Desta. De levens van Becky en Desta verschillen enorm van elkaar, maar omdat ze *mijn* kleinkinderen zijn, begrijp ik ze (geloof ik). Belangrijker nog, door de economie ben ik ze beter gaan begrijpen.

De hier ontwikkelde ideeën heb ik eerder geformuleerd en verkend in mijn boek *An Inquiry into Well-Being and Destitution* (Oxford: Clarendon Press, 1993). Bij het schrijven van dat boek besepte ik dat de economie mijn ethische standpunten steeds meer stuurde en dat mijn ethische standpunten op hun beurt bepalend waren voor mijn politieke opvattingen. Omdat dit een ongebruikelijke opeenvolging van oorzaak en gevolg is, was dat boek technischer en een stuk 'zwaarder'. Door de theoretische en empirische vooruitgang sinds de publicatie van dat boek hang ik het daar naar voren gebrachte standpunt nu nog sterker aan. Ik begrijp de dingen nu een stuk beter dan toen, ook *waarom* ik veel dingen niet begrijp. Dit Elementaire Deeltje is een natuurlijke doortrekking van mijn eerdere boek.

Tijdens het werken aan deze monografie heb ik heel veel gehad aan de correspondentie en discussies met Kenneth Arrow, Gretchen Daily, Carol Dasgupta, Paul Ehrlich, Petra Geraats, Lawrence Goulder, Timothy Gowers, Rashid Hassan,

Sriya Iyer, Pramila Krishnan, Simon Levin, Karl-Göran Mäler, Eric Maskin, Pranab Mukhopadhyay, Kevin Mumford, Richard Nolan, Sheilagh Ogilvie, Kirsten Oleson, Alaknanda Patel, Subhrendu Pattanaik, William Peterson, Hamid Sabourian, Dan Schrag, Priya Shyamsundar, Jeff Vincent, Martin Weale en Gavin Wright. In de huidige versie zijn de opmerkingen verwerkt die ik op een eerdere versie heb gekregen van Kenneth Arrow, Carol Dasgupta, Geoffrey Harcourt, Mike Shaw, Robert Solow en Sylvana Tomaselli. Sue Pilkington heeft me op talloze manieren geholpen om het boek gereed te maken voor publicatie. Ik ben hun allen zeer dankbaar.

St John's College
Cambridge
augustus 2006